

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดทำงานวิจัยเรื่องการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราช พิพิธภัณฑ์ผ้าไหมสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและจำเป็นต่อการพัฒนา ทั้งทางด้านแนวคิดและทางด้านเทคนิคในการวางระบบ โดยมีรายละเอียดของทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

- 2.1 ความเป็นมาของศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราช พิพิธภัณฑ์ผ้าไหมสันกำแพง
- 2.2 ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 2.3 การทอผ้า
- 2.4 ระบบฐานข้อมูล
- 2.5 การวิเคราะห์และออกแบบระบบ
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความเป็นมาของศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราช พิพิธภัณฑ์ผ้าไหมสันกำแพง

สันกำแพงเป็นแหล่งที่มีการทอผ้ามาแต่ครั้งอดีต ในอำเภอสันกำแพง ล้วนมีฝีมือในการทอผ้า ด้วยกี่พื้นเมือง สืบทอดกันมาตั้งแต่ครั้งบรรพบุรุษ เมื่อประมาณ 100 กว่าปีมาแล้วได้เริ่มมีการค้าขายระหว่างเชียงใหม่และพม่า โดยในเบื้องต้นเป็นการค้าช้าง ม้าต่าง วัวต่าง ต่อมาจึงได้มีการนำเส้นไหมดิบจากพม่ากลับมาเชียงใหม่ นำเส้นไหมดังกล่าวมาทอเป็นผ้าชิ้นใหม่ ผ้าโสร่งใหม่ แล้วดำเนินการส่งกลับไปขายให้พม่าอีกต่อหนึ่ง สำหรับเหตุผลที่ต้องซื้อไหมดิบจากพมานั้น เพราะคนสันกำแพงไม่ได้เลี้ยงไหม ด้วยเหตุผลสำคัญคือโดยพื้นฐานของคนสันกำแพง จะเป็นคนใจบุญ ใจอ่อน ขี้สงสาร กลัวบาป ดังนั้นการที่จะต้องฆ่าตัวไหมหลายชีวิตกว่าจะได้เส้นไหมออกมาจึงทำให้คนสันกำแพงสมัยนั้นไม่ยอมทำเพราะสงสารและกลัวบาป การค้าขายในลักษณะนี้ดำเนินการมาหลายปี ซึ่งระยะทางที่เดินทางไปพม่าในสมัยก่อนนั้นมีความยากลำบากมาก ต่อมาจึงมีพ่อค้าชาวจีนได้นำไหมจากประเทศจีน เกาหลี เข้ามาขาย ชาวสันกำแพงส่วนใหญ่จึงเริ่มมีการเปลี่ยนมาใช้ไหมจากประเทศจีนและเกาหลี แทนไหมจากประเทศพม่า ผ้าที่ทอในสมัยนั้น ได้มีการทอผ้าไหมที่มีลวดลายเฉพาะคือ ลายโสร่งและลายตารางผ้าขาวม้า ในอดีตไม่ค่อยมีคนนิยมใช้ผ้าไหมมากนักเพราะว่าราคาแพง แต่สมัยนั้นได้นิยมทอผ้าไหมที่เรียกว่าผ้าชิ้นขนาดยาว 1 เมตร หน้ากว้าง 60 ซม. ซึ่งจำหน่ายในราคา 0.2 บาท 2 สตางค์ ต่อผืนผ้าชิ้นนั้นมีทั้งผ้าพื้นๆที่เรียกว่าผ้าด้าน คือผ้าไหมที่ใช้เส้นไหมพุ่งสีเดียวทอตลอดกันไปทั้ง

ฝืน ไม่มีดอกดวงหรือลวดลายอื่น นอกจากนั้นผ้าชิ้นทางกระรอกคือแบบปั่นโก หรือ ซิ่นโก หมายถึงเอาเส้นไหมสีต่าง ๆ มาเป็นสี ๆ ให้เข้ากันแล้วทอ ลายของผ้าชิ้นเวลานั้นเป็นลายขวางเป็นส่วนใหญ่ จุดเด่นของผ้าไหมสันกำแพงคือ ลวดลายเฉพาะของสันกำแพง ซึ่งต่อมาได้มีการพัฒนามาเป็น “ลาย 7 วัน” คือการใส่สี 7 สีตามวันใน 1 สัปดาห์ หรือเรียกว่า เชิง 7 วัน จากนั้นก็มี ลายวงเดือน ลายน้ำไหล ซึ่งมีเฉพาะที่สันกำแพงเท่านั้น ในปี พ.ศ.2479 ผ้าไหมสีฟ้าได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก เนื่องจาก พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าพิรพงศ์ภาณุเดช ทรงขับรถแข่งคู่พระทัย ชื่อว่าโรมิวลัส (Romulus) ซึ่งมีสีฟ้าสด ต่อมาเรียกกันว่าสีฟ้าพระ สีฟ้าจึงเป็นสีที่นิยมที่สุดในเวลานั้น และมีการย้อมเส้นไหมเป็นสีฟ้าและผ้าชิ้นก็ย้อมสีฟ้า แล้วจึงตั้งชื่อว่า “ผ้าไหมลายสีฟ้าพระต่อมาในปี พ.ศ. 2481 ได้มีการประกวดนางสาวไทย โดยผู้ชนะการประกวดในปีนั้น ได้สวมชุดที่ตกแต่งและเล่นเชิงผ้าไหมของสันกำแพงขึ้นไปประกวดบนเวที ส่งผลให้รัฐบาลในขณะนั้น ได้เชิญร้านค้าผ้าไหมจากสันกำแพงไปออกร้านขายของในงานวันรัฐธรรมนูญที่สวนอัมพร ซึ่งขายดีและมีชื่อเสียงโด่งดังมาก ส่วนใหญ่ลูกค้าที่มาซื้อผ้าเป็นคนในท้องถิ่น ต่อมาก็มียุคต่างจังหวัดเดินทางมาซื้อกันมากขึ้นเช่น จังหวัดลำปาง ลำพูน หลังจากนั้นก็เริ่มมีการปรับรูปแบบการขายโดย เปิดการทอผ้าให้นักท่องเที่ยวดู ว่าทอผ้าไหมยังงัยโดยนำที่ทอผ้ามาทอผ้าไหมโชว์ ย้อมผ้าไหมยังงัย ต่อมาโคตรูจิงเขียนโปรแกรมทัวร์ว่าเที่ยวสันกำแพงชมทอผ้าไหม สมัยนั้นนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวจนรับไม่ทันส่วนใหญ่ทัวร์มาวันละ 10กว่าคน จำนวนคนที่ซื้อผ้าไหม 30 กว่าคนต่อจำนวน 1 คัทรถทัวร์ (ผดุงเกียรติ ใหญ่ยิ่ง, 2559)

ภาพที่ 2.1 ผ้า ลาย 7 วัน ของสันกำแพง

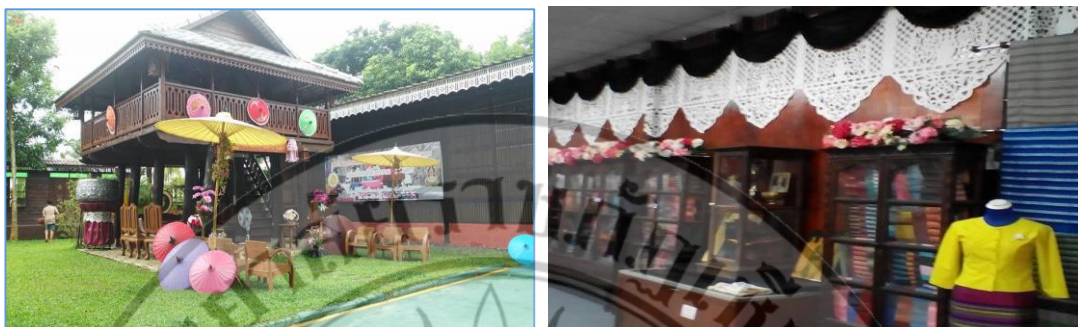
นอกจากขายผ้าไหมปลีกหน้าร้านแล้วยังมีการส่งผ้าไหมไปขายตามร้านต่าง ๆ ในเมืองเชียงใหม่ ส่วนกรุงเทพฯขายส่งแถวถนนสาทรเหนือ-สาทรใต้ สุริวงค์ พาหุรัตน์ และยังขายส่งไปยังจังหวัดอื่น ๆ เช่น กรุงเทพฯ แพร่ ลำพูน ลำปาง ซึ่งขายดีมาก ลูกค้ารู้ว่าผ้าไหมสันกำแพงต่างจากที่อื่น เพราะมีลวดลายไม่เหมือน และมีการใส่สีผ้าไม่เหมือนที่อื่น สมัยนั้นมีนางงามมาช่วยขายผ้าไหม โดยที่แต่ละร้านจะเลือกคนสวยๆมาขายผ้าไหม โดยเลือกนางงามจากตามหมู่บ้านและมีนางงามมาสมัคร

ขายด้วย สาเหตุที่เลือกเอานางงามมาขายเพราะเอาผ้าไหมมาเทียบกับตัวแล้วดูสวย นอกจากนี้ก็ยังส่ง
เข้าประกวดตามงานฤดูหนาวด้วย พอเสร็จจากการประกวดก็นำนางงามมาขายของที่ร้าน ดังนั้นสัน
กำแพงจึงถือว่าเป็นแหล่งนางงามและนางงามมีส่วนทำให้ผ้าไหมสันกำแพงขายดี ต่อมาลูกค้าเริ่ม
หายไป เพราะต่างจังหวัดหรือแถบอีสานเริ่มมีการทอผ้าไหมเพิ่มมากขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลงไปใช้
ไหมญี่ปุ่นที่มีความหนา และความสวย แต่ของสันกำแพงเป็นผ้าชิ้นใหม่ และคนมาเที่ยวก็ลดลงมาก
พอไม่มีคนมาซื้อ ร้านค้าส่วนใหญ่ก็เปลี่ยนมาเป็นทอผ้าฝ้าย ทอผ้าขาวม้า และทอผ้าแบบอื่นแทนผ้า
ไหม จึงทำให้ผ้าไหมสันกำแพงเริ่มหายไป (ผดุงเกียรติ ใหญ่ยิ่ง, 2559)

ภาพที่ 2.2 ผ้าไหมสันกำแพง

ความรู้ทางด้าน การทอผ้าไหมสันกำแพงแบบดั้งเดิมในครั้งอดีตคงเหลืออยู่ในผู้รู้เพียงไม่กี่คน
ดังนั้น เพื่อเป็นการสืบทอด อนุรักษ์คุ้มครองศิลปะการทอผ้าไหมสันกำแพง เทศบาลตำบลสันกำแพง
ได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการฟื้นฟูศิลปะการทอผ้าไหม ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนในตำบล
โดยรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของแผนการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลสันกำแพง มีการจัดกิจกรรมที่
หลากหลาย รวมทั้งการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์เกี่ยวกับศิลปะการทอผ้าไหมให้แก่ผู้ที่สนใจเข้ามาศึกษาเยี่ยม
ชม (วลัยพร สุพรรณ, 2556 : 124) ในชื่อ “ศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราช พิพิธภัณฑ์ผ้าไหมสันกำแพง”
โดย นายอนันต์ สุคันธรส ประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอสันกำแพง และปราชญ์ผ้าฝ้ายและผ้าไหมสัน
กำแพง ได้สละพื้นที่ส่วนหนึ่งของบ้านในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ดังกล่าวขึ้นมา โดยมีสถานที่ตั้งอยู่ที่
เลขที่ 12/1 หมู่ 5 ต.สันกำแพง อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่ 50130

ภาพที่ 2.3 ศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราช พิพิธภัณฑท์ผ้าไหมสันกำแพง

เนื่องจาก นายอนันต์ สุคันธรส มีความสนใจในการที่จะศึกษาองค์ความรู้ทางการทอผ้าไหมสันกำแพง และลวดลายบนผืนผ้าในอดีต จนรวบรวมผ้าฝ้ายและผ้าไหม สันกำแพงไว้จำนวนมากกว่าหนึ่งพันผืน ตลอดจนอุปกรณ์ในการทอผ้าในอดีต (อนันต์ สุคันธรส, 2556 : 54) และได้จัดทำงานวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมาและรายละเอียดของผ้าไหมที่เป็นของชุมชนสันกำแพงแต่เดิม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเรียนรู้ของคนในท้องถิ่น ตลอดจนการส่งเสริมให้ผ้าไหมสันกำแพงเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนสันกำแพง จึงได้มีแนวคิดในการก่อตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ในรูปแบบของพิพิธภัณฑท์เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจตลอดจนสร้างชื่อเสียงให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง

ภาพที่ 2.4 อุปกรณ์ในการทอผ้าจัดแสดงที่ ศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราช พิพิธภัณฑท์ผ้าไหมสันกำแพง

2.2 ภูมิปัญญาท้องถิ่น

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2534: 52) ให้ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น (local wisdom) คือ การสะสมขึ้นจากประสบการณ์ของชีวิต สังคม ในสภาพสิ่งแวดล้อมที่ต่างกักัน และถ่ายทอดสืบต่อกันมาเป็นวัฒนธรรม การดำเนินงานด้านวัฒนธรรม จึงต้องใช้ปัญญาค้นหาสิ่งที่มีอยู่แล้ว ฟันฟู ประยุกต์ ประดิษฐ์ เสริมสร้างสิ่งใหม่บนรากฐานสิ่งเก่าที่ค้นพบ

รุ่ง แก้วแดง (2541 : 204) กล่าวว่า ภูมิปัญญาไทย เป็นองค์ความรู้ ความสามารถและทักษะของคนไทย อันเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเลือกสรร เรียนรู้ ปรับแต่ง พัฒนา และถ่ายทอดสืบต่อกันมา เพื่อใช้แก้ปัญหาพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับยุคสมัย

ส่วนภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึง ความรู้ ความคิด ความเฉลียวฉลาดของชาวบ้านที่ได้ศึกษา เรียนรู้ สังเกต และได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษในการประดิษฐ์ คิดค้น และนำไปใช้แก้ปัญหาการดำเนินชีวิต

ธวัช ปุณโณทก (2531: 39) ให้ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นว่าเป็นประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ ในการศึกษาเล่าเรียน การทำงานการนวดข้าวโดยใช้ควาย รู้จักสานกระบุงหรือตะกร้า สิ่งของเครื่องใช้ด้วยการนำเอาไม้ไผ่มาจักสาน รู้จักเอาดินขี้ตามาแช่น้ำต้มให้แห้งเป็นเกลือสินเธาว์ เหล่านี้เรียกว่าภูมิปัญญาทั้งสิ้น นั้นหมายถึงทุกสิ่งทีคนในท้องถิ่นเกิดการเรียนรู้ล้วนแล้วแต่เรียกว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น

ยุพา ทรัพย์อุไรรัตน์ (2537:21) กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้านเกิดจากการสั่งสมความรู้ประสบการณ์ที่ได้รับการถ่ายทอดจากบุคคลและสถาบันต่างๆ โดยมีอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมและศาสนาเกี่ยวข้องอยู่ด้วยและมีวัฒนธรรมเป็นพื้นฐานภูมิปัญญา ภูมิปัญญาชาวบ้านเป็นสิ่งที่มีความหมาย มีการปฏิบัติโดยผู้คนในชุมชนนั้น

กล่าวโดยสรุป ภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ องค์ความรู้ที่เกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ ความคิด ความสามารถ ทักษะที่มีการสืบทอดจากบรรพบุรุษจนถึงปัจจุบันในการประดิษฐ์ คิดค้นและนำไปใช้แก้ปัญหาการดำเนินชีวิต เพื่อเสริมสร้างสิ่งใหม่บนรากฐานสิ่งเก่าที่ค้นพบ

สิ่งเก่าที่ค้นพบนั้น นักฟันฟู นักประยุกต์ และนักประดิษฐ์คิดค้นทางวัฒนธรรมพื้นบ้านเหล่านี้ มีชื่อเรียกในเวลาต่อมาว่า “ปราชญ์ชาวบ้าน” หรือ “ผู้รู้ชาวบ้าน” และสติปัญญาที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์นี้เรียกว่า “ภูมิปัญญาชาวบ้าน” หรือ “ภูมิปัญญาท้องถิ่น” (คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ , 2534 : 52)

ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นการสืบทอดประสบการณ์จากบรรพบุรุษเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันซึ่งมีลักษณะของความสัมพันธ์ภายในท้องถิ่นที่มีความหลากหลายทางภูมิปัญญาแต่ไม่แตกต่างกันมากนัก ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น 2 ลักษณะ ดังนี้ (เสรี พงศ์พิศ , 2536 : 145)

1) มีลักษณะเป็นนามธรรม เป็นโลกทัศน์ ชีวทัศน์ เป็นปรัชญาในการดำเนินชีวิตเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเกิด แก่ เจ็บตาย คุณค่าและความหมายของทุกสิ่งในชีวิตประจำวัน

2) มีลักษณะเป็นรูปธรรมเกี่ยวกับเรื่องเฉพาะด้านต่างๆ เช่น การทำมาหากิน การเกษตร หัตถกรรม ศิลปะ ดนตรี และอื่นๆ

การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถรักษาสสมดุลระหว่างความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมกับผู้คนในสังคมเดียวกัน และกับสังคมอื่นๆ ความสมดุลดังกล่าวยังคงอยู่ และถ่ายทอดสืบสานกันมา ทำให้ชนชาติและเผ่าพันธุ์ต่างๆ อยู่รอดมาได้ถึงทุกวันนี้ การถ่ายทอดสืบสานภูมิปัญญานี้มีลักษณะทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่ง ปฐม นิคมานนท์ (2538 : 279-281) ได้สรุปไว้ดังนี้

1) การสืบทอดความรู้ภายในชุมชน ส่วนใหญ่เป็นเรื่องอาชีพของหมู่บ้านที่แทบทุกคนร่วมกัน ทำกัน อาจเป็นอาชีพรองจากการทำไร่ทำนา เช่น เครื่องปั้นดินเผา จักสาน ทอผ้า สมาชิกของชุมชนได้ คลุกคลี คุ่นเคยมาตั้งแต่เด็กภายใต้สภาพการดำรงชีวิตประจำวัน

2) การสืบทอดภายในครัวเรือน เป็นการสืบทอดความรู้ความชำนาญที่มีลักษณะเฉพาะ กล่าวคือ เป็นความสามารถเฉพาะบุคคล หรือเฉพาะครอบครัว เช่น ความสามารถในการรักษาโรค งาน ช่างศิลป์ ช่างฝีมือ ความรู้ด้านพิธีกรรมต่างๆ ความรู้เหล่านี้จะถ่ายทอดภายในครอบครัว และเครือข่าย บางอย่างมีการหวงแหน และเป็นความลับในสายตระกูล

3) การฝึกจากผู้รู้ผู้ชำนาญเฉพาะอย่าง เป็นการถ่ายทอดที่ผู้สนใจไปขอรับการถ่ายทอดวิชาการ ผู้รู้อาจเป็นญาติหรือไม่ใช่ญาติหรืออาจอยู่นอกชุมชนก็ได้ เช่น ช่างโบสถ์ ช่างลายไทย หมอตำแย เป็นต้น

4) การฝึกฝนและค้นคว้าด้วยตนเอง อาชีพ และความชำนาญหลายอย่างเกิดขึ้นด้วยคิดค้น ดัดแปลง และพัฒนาขึ้นมาด้วยตนเอง แล้วถ่ายทอดไปสู่ลูกหลาน เช่น การแกะสลักหิน เป็นต้น

5) ความรู้ความชำนาญที่เกิดขึ้นจากความบังเอิญหรือสิ่งลึกลับ เป็นความรู้ที่เกิดขึ้นโดยตนเองไม่ได้สนใจหรือไม่ได้คาดคิดมาก่อน มีวิญญานหรืออำนาจลึกลับเข้าสิงมาบอก ทำให้มีความสามารถในการรักษาโรคได้

รุ่ง แก้วแดง (2543 : 206-208) ได้แยกประเภทภูมิปัญญาไทยไว้ 11 สาขา ดังนี้

1) สาขาเกษตรกรรม หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะ และเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนามาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในสภาวะการณ์ต่างๆ ได้

2) สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิตเพื่อชะลอการนำเข้าตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัด และเป็นธรรม

3) สาขาแพทย์แผนไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษาสุขภาพของคนในชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้

4) สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการอนุรักษ์ การพัฒนา การใช้ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

5) สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการด้านการสะสมและบริการกองทุน และธุรกิจชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตราและโภคทรัพย์ เพื่อเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน

6) สาขาสวัสดิการ หมายถึง ความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิตของคนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม

7) สาขาศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะสาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม ทัศนศิลป์ คีตศิลป์ เป็นต้น

8) สาขาการจัดการองค์กร หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการดำเนินงานองค์กรชุมชนต่างๆให้สามารถพัฒนาและบริหารองค์กรของตนเองได้ตามบทบาทหน้าที่ขององค์กร เช่น การจัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้าน เป็นต้น

9) สาขาภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานเกี่ยวกับภาษาทั้งภาษาถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาไทยและการใช้ภาษา ตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท

10) สาขาศาสนาและประเพณี หมายถึง ความสามารถในการประยุกต์และปรับใช้หลักธรรม คำสอนทางศาสนา ความเชื่อ และประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่าให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติให้บังเกิดผลดีต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม เช่น การถ่ายทอดหลักธรรมทางศาสนา การบวชป่า การประยุกต์ประเพณีบุญประเพณีต่างๆ เป็นต้น

11) สาขาการศึกษา หมายถึง ความสามารถในการถ่ายทอดการอบรมเลี้ยงดู การบ่มเพาะ การสอนสั่ง การสร้างสื่อ และอุปกรณ์การวัดความสำเร็จ

ในการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานวิจัยนี้ จะทำการศึกษากายภาพของความรู้ของประชาชนชาวบ้านที่เชี่ยวชาญ หรือเลือกวัสดุ ในการทอผ้าในลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ประวัติความ

เป็นมาของ ผ้าฝ้ายและผ้าไหมในพิพิธภัณฑ์เฉลิมราชผ้าไหมสันกำแพง อันจะนำไปสู่การพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะและวัฒนธรรมของอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

2.3 การทอผ้า

หากย้อนอดีตจนถึงปัจจุบันกล่าวได้ว่า ผ้าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมซึ่งได้สะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์วิถีชีวิต ความรัก ความผูกพัน ระหว่างคนกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ตลอดจนความเชื่อ โดยได้ถ่ายทอดจินตนาการลงบนผืนผ้าอันงดงามที่มีลวดลายการถักทอด้วยกรรมวิธีต่างๆ ที่เป็นลักษณะโดดเด่นเฉพาะกลุ่ม โดยได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษที่สั่งสมและสืบทอดต่อกันมา จึงนับได้ว่าเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและมีคุณค่าที่นาภาคภูมิไยยิ่ง (คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, มปป : 50)

การทอผ้าเป็นงานพื้นบ้านที่ทำสืบทอดกันมาจากคนรุ่นหนึ่งสู่รุ่นหนึ่งตามระบบเครือญาติ ความรู้เรื่องการเลี้ยงไหม การสาวไหม การทอผ้าไหม หรือแม้แต่การผู้ลวดลายต่างๆ ล้วนสืบทอดกันมาตั้งแต่ บรรพบุรุษ จากการสืบทอดตามบรรพบุรุษเปลี่ยนมาเป็นการเรียนการสอนโดยจัดให้มีศูนย์ส่งเสริมหัตถกรรมพื้นบ้านจากลวดลายที่ไม่มีแบบแผนกลายเป็นลวดลายที่มีชื่อเรียกและมีแบบแผนมากยิ่งขึ้น ประโยชน์ใช้สอยถูกประยุกต์เพื่อให้เข้ากับยุคสมัย โดยปรับจากผ้าชิ้นมาเป็นชุดทำงานในโอกาสต่างๆ และใช้ประโยชน์อื่นได้อีกมากมาย (ศิริญา หาญไชนะ, 2545 : 3-5)

ก่อนที่จะมาเป็นผ้าไหมนั้นมีขั้นตอนในการดำเนินงานที่ยาว ตั้งแต่การปลูกหม่อนซึ่งมีอยู่หลายพันธุ์เช่น หม่อนน้อย หม่อนไฟ หม่อนตาดำ หม่อนส้ม หม่อนสร้อย ฯลฯ เพื่อใช้เป็นอาหารของหนอนไหมซึ่งเป็นแมลงจำพวกผีเสื้อตระกูล Bombycidac มีลักษณะพิเศษประจำตระกูล คือ ตัวหนอน (Larvae) จะพันเส้นใยในการทำรังห่อหุ้มตัวเองแล้วลอกคราบกลายเป็นดักแด้ (Pupae) อยู่ในรัง และเส้นใยที่ใช้ทำรานั้นจะนำมาทำเป็นเส้นไหม เรียกกันว่า การสาวไหม (ศิริ ญาสุก, 2544 : 7-9)

ศิริญา หาญไชนะ (2545 :12-14) ได้กล่าวถึง วิธีการสาวไหมจะเริ่มจากการนำรังไหมที่สุกเต็มที่มาผึ่งแดดให้แห้ง จากนั้นนำรังไหมที่เตรียมไว้มาใส่ในหม้อที่ต้มน้ำจนเดือด นำไม้คีบทำจากไม้ไผ่มีร่องเป็นแนวยาวแคบๆ ตรงกลางเพื่อให้เส้นไหมผ่าน เชี่ยวเพื่อให้ได้เส้นไหมขึ้นมา แล้วนำมาพันรวมกันกับพงสาวซึ่งมีลักษณะคล้ายรอกที่สามารถหมุนได้แล้วสาวไหมเป็นเส้นลงในภาชนะที่เตรียมไว้ การสาวไหมจะทำ 2 ครั้ง โดย ครั้งแรกเรียกว่า “การสาวไหมใหญ่” เป็นการสาวไหมที่อยู่ชั้นนอกออกมาเส้นไหมจะเป็นเส้นใหญ่มีสีเข้ม เมื่อสาวจนมีสีจางจึงตัดเส้นไหม ครั้งที่สองเรียกว่า “การสาวไหมน้อย” เป็นการสาวไหมที่อยู่ชั้นในของรังไหมซึ่งต่อจากการสาวไหมในครั้งแรกเส้นไหมจะมีสีจางกว่าเส้นไหมใหญ่ เมื่อสาวไหมจนหมดแล้วจะนำเส้นไหมไปล้างด้วยน้ำที่ได้จากการเผาผักไหมกรองเอาแต่น้ำ นำเส้นไหมใส่น้ำนั้นนำไปต้ม ใช้มือรองเส้นไหมเป็นระยะๆ จนรู้สึกว่เส้นไหมมีความผืดและเงางามขึ้น หลังจากที่ได้เส้นไหมแล้วชาวบ้านก็จะนำมาย้อมสีไหมตามความต้องการ

ลวดลายผ้าไหมล้วนมีที่มาและมีชื่อเรียกเฉพาะตัว จนกลายเป็นเอกลักษณ์ของลายนั้นๆ ที่มาของลายผ้าไหมส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวของผู้สร้างสรรค์งานไหม ดังนี้

1) อิทธิพลความเชื่อทางศาสนาและสิ่งประติษฐ์ โดยการนำเอาลักษณะส่วนประกอบต่างๆ ภายในวัดมาประติษฐ์เป็นลวดลายผ้าไหม เช่น ลายปราสาท ลายต้นสน ลายขอห้าวางใหญ่ ลายขอเครือ เป็นต้น

2) อิทธิพลจากสัตว์ โดยประติษฐ์ลวดลายที่เกี่ยวกับสัตว์ เช่น ลายม้าน้ำ ลายผีเสื้อ ลายนกยูง ลายช้าง เป็นต้น

3) อิทธิพลจากพืช โดยประติษฐ์ลวดลายที่เกี่ยวกับพืช เช่น ลายหมากจับ ลายดอกสร้อย ลายดอกแก้ว ลายดอกจัน ดอกพิกุล ดอกกุหลาบ เป็นต้น

4) อิทธิพลจากสิ่งของเครื่องใช้ ลายเรขาคณิต และสิ่งของเบ็ดเตล็ด ได้แก่ ลายขีดตา ลายข้อตรง ลายหมี่ขอลาย ลายโคมไฟ ลายโทรศัพท์ เป็นต้น (ศิริัญญา หาญไชนะ, 2545 : 22-29)

เนื่องจากเส้นไหมเป็นเส้นใยของสัตว์ที่มีความสวยงามเป็นพิเศษอยู่ในตัว ดังนั้น เมื่อทอออกมาแล้วจะได้ผ้าที่สวยงามเป็นเงาวาวจับตาผู้พบเห็นนอกจากความสวยงามในตัวเส้นไหมแล้วชาวบ้านในอดีตได้ช่วยกันสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมให้เกิดขึ้นบนผืนผ้าไหมอีกด้วย ศิลปะนี้ทำให้เกิดเทคนิคการทอและลวดลายบนผืนผ้าไหมแบบต่างๆ มากมายหลายแบบตั้งแต่เป็นผืนผ้าธรรมดา ผ้าลายทางหรือลายตาราง ผ้าทางกระรอก ผ้ายกดอก ผ้าขีด ผ้าจก ผ้าลายน้ำไหล ผ้าแพรวา และผ้ามัดหมี่ ศิลปะบนลายผ้าไหมแต่ละแบบล้วนใช้เทคนิคในการทอที่แตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ (ศิริ ผาสุก, 2544: 13)

2.4 ระบบฐานข้อมูล

ฐานข้อมูลเป็นส่วนสำคัญสำหรับระบบงานสารสนเทศ เนื่องจากเป็นส่วนที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูลของระบบ โดยจะนำไปใช้ทั้งในส่วนของการนำข้อมูลเข้า และการแสดงรายงานในทุกๆ ระบบงาน ดังนั้นการที่จะพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อที่จะนำไปใช้ในองค์กรจึงต้องมีการออกแบบโครงสร้างฐานข้อมูลที่เหมาะสมที่สุด สามารถนำมาจัดเก็บข้อมูลต่างๆ ภายในองค์กรได้อย่างครบถ้วน ไม่ซ้ำซ้อน รองรับการเติบโตในอนาคต

วรารณณ์ โกวิทรวงูร (2543: 9) ให้คำจำกัดความของฐานข้อมูล คือ ที่เก็บข้อมูลและความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลเหล่านั้น

วิเชียร เปรมชัยสวัสดิ์ (2546: 2) ให้ความหมายของฐานข้อมูลหมายถึง ชุดของข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กันที่ถูกนำมาจัดเก็บไว้ด้วยกัน เพื่อให้สามารถใช้ข้อมูลเหล่านั้นร่วมกันได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุป คือ ฐานข้อมูลเป็นที่สำหรับเก็บข้อมูลของระบบหรือองค์กร โดยการสร้างแบบจำลองข้อมูล ซึ่งจะจัดเก็บชุดของข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กันนำมาเก็บไว้ด้วยกันเพื่อสามารถใช้ข้อมูลร่วมกันได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

แบบจำลองข้อมูลเป็นแนวทางในการอธิบายแบบร่างเชิงตรรกะของข้อมูลและความสัมพันธ์ในส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกันเป็นแหล่งรวมแนวความคิดที่นำเสนอความเป็นจริงของวัตถุ ข้อมูลเหตุการณ์ รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลที่มีความสอดคล้องตรงกันโดยมีจุดประสงค์ในการนำแนวคิดต่างๆ มานำเสนอให้เกิดเป็นรูปแบบจำลองขึ้นมา เพื่อใช้ในการสื่อสารระหว่างผู้ออกแบบฐานข้อมูลกับผู้ให้ให้เกิดความเข้าใจตรงกัน แบบจำลองข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ (โอกาส เอี่ยมสิริวงศ์, 2551 : 78)

1) แบบจำลองเชิงแนวคิด (Conceptual Data Models) ใช้สำหรับแสดงลักษณะโดยรวมของข้อมูลทั้งหมดในระบบ โดยนำเสนอในลักษณะแผนภาพหรือไดอะแกรมที่ประกอบไปด้วยเอนทิตีต่างๆ และความสัมพันธ์ระหว่างเอนทิตีในระบบ เพื่อต้องการนำเสนอให้เกิดความเข้าใจระหว่างผู้ออกแบบและผู้ใช้งาน ตัวอย่างแบบจำลองเชิงแนวคิด เช่น แผนภาพ E-R (Entity Relationship Model)

2) แบบจำลองเพื่อการนำไปใช้ (Implementation Data Models) เป็นแบบจำลองที่ใช้อธิบายโครงสร้างข้อมูลของฐานข้อมูล ด้วยการแสดงถึงรูปแบบที่อิงกับระบบจัดการฐานข้อมูลที่ใช้ โดยแบบจำลองเพื่อการนำไปใช้นี้ยังสามารถแบ่งเป็น 5 ประเภท ตามรูปแบบของแต่ละโครงสร้างของฐานข้อมูล

โอกาส เอี่ยมสิริวงศ์ (2551: 79) กล่าวว่า พื้นฐานการสร้างแบบจำลองข้อมูล โดยทั่วไปจะประกอบด้วย เอนทิตี แอททริบิวต์ ความสัมพันธ์ และข้อบังคับ ดังนี้

เอนทิตี (Entities) เป็นส่วนประกอบหนึ่งในแบบจำลองข้อมูล สิ่งที่เป็นเอนทิตีได้แก่ บุคคล สิ่งของ สถานที่ หรือเหตุการณ์

แอททริบิวต์ (Attributes) เป็นข้อมูลที่ใช้อธิบายคุณสมบัติหรือคุณลักษณะของเอนทิตี

ความสัมพันธ์ (Relationships) ในแบบจำลองข้อมูลมีการแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างเอนทิตี ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างเอนทิตีมีอยู่ 3 ชนิด คือ ความสัมพันธ์แบบหนึ่งต่อหนึ่ง (One-to-One) ความสัมพันธ์แบบหนึ่งต่อกลุ่ม (One-to-Many) และความสัมพันธ์แบบกลุ่มต่อกลุ่ม (Many-to-Many) เพื่อสะดวกต่อการใช้งานมักใช้สัญลักษณ์ย่อคือ 1:1 , 1:M , M:N ตามลำดับ

1) ความสัมพันธ์แบบหนึ่งต่อหนึ่ง (1:1)

เป็นความสัมพันธ์ที่แต่ละรายการของเอนทิตีหนึ่ง มีความสัมพันธ์กับข้อมูลเพียงหนึ่งรายการของอีกเอนทิตีหนึ่งตัวอย่างเช่น ลูกค้ายี่สิบคนสามารถจองตั๋วเครื่องบินได้หนึ่งใบ ในทางกลับกันตั๋วแต่ละใบให้ลูกค้าจองได้เพียงหนึ่งคนเท่านั้น

2) ความสัมพันธ์แบบหนึ่งต่อกลุ่ม (1:M)

เป็นความสัมพันธ์ที่แต่ละรายการของเอนทิตีหนึ่ง มีความสัมพันธ์กับข้อมูลหลายรายการของอีกเอนทิตีหนึ่ง ตัวอย่างเช่น อาจารย์ที่ปรึกษาหนึ่งคนเป็นที่ปรึกษานักศึกษาหลายคน

3) ความสัมพันธ์แบบกลุ่มต่อกลุ่ม (M:N)

เป็นความสัมพันธ์ที่หลายรายการของเอนทิตีหนึ่งมีความสัมพันธ์กับข้อมูลหลายรายการของอีกเอนทิตีหนึ่ง ตัวอย่างเช่น นักศึกษาแต่ละคนสามารถลงทะเบียนเรียนได้หลายวิชา และแต่ละรายวิชานักศึกษาสามารถลงทะเบียนเรียนได้หลายคน

ข้อบังคับ (Constraints) เป็นกฎเกณฑ์เพื่อการบรรจุข้อมูล ซึ่งกฎข้อบังคับนี้ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะช่วยให้เกิดความมั่นใจในความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อให้เกิดความสอดคล้องตรงกันของข้อมูล ตัวอย่างเช่น เงินเดือนพนักงานจะต้องมีค่าระหว่าง 6,000 ถึง 150,000 บาท หรือนักศึกษาสามารถลงทะเบียนเรียนได้หลายหน่วยกิต แต่รวมแล้วต้องไม่เกิน 21 หน่วยกิต เป็นต้น

ศิริลักษณ์ วิจารณ์งาน (2542 : 15-16) กล่าวถึงข้อดีของการมีฐานข้อมูลดังนี้

- 1) สามารถลดความซ้ำซ้อนของการเก็บข้อมูลได้
- 2) สามารถหลีกเลี่ยงความขัดแย้งของข้อมูลได้
- 3) สามารถใช้ข้อมูลร่วมกันได้
- 4) การรักษาความถูกต้องเชื่อถือได้ของข้อมูล
- 5) สามารถกำหนดระบบความปลอดภัยในการใช้งาน
- 6) ความเป็นอิสระของข้อมูลและโปรแกรม
- 7) สามารถกำหนดความเป็นมาตรฐานเดียวกันได้

2.5 การวิเคราะห์และออกแบบระบบ

กิตติมา เจริญศิริ (2546 : 20) ได้กล่าวว่า การวิเคราะห์ระบบมีจุดมุ่งหมาย คือ เข้าใจความต้องการธุรกิจและการสร้างแบบจำลองเชิงตรรกะของระบบใหม่

อำไพ พรประเสริฐ (2537 : 18) ให้ความหมายของการวิเคราะห์และออกแบบระบบ คือ การศึกษาถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบงานปัจจุบัน เพื่อการออกแบบระบบการทำงานใหม่ และยังสามารถช่วยในการปรับปรุงและแก้ไขระบบงานเดิมให้มีทิศทางที่ดีขึ้น

กล่าวโดยสรุป การวิเคราะห์และออกแบบระบบ คือ วิธีการที่ใช้ในการสร้างระบบสารสนเทศ มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างแบบจำลองเชิงตรรกะของระบบงานใหม่และความต้องการทางธุรกิจตลอดจนช่วยในการแก้ไขระบบสารสนเทศเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น

ในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อนำไปใช้ในองค์กรหรือธุรกิจ โดยทั่วไปจะใช้เครื่องมือเพื่อช่วยในการออกแบบ วิเคราะห์ระบบ คือ วงจรการพัฒนา (System Development Life

Cycle : SDLC) มีขั้นตอนในการพัฒนาระบบ 6 ขั้นตอน (จิตติมา วงศ์วุฒิวัฒน์ นิตยา วงศ์ภินันท์ วัฒนา และปัญญาชาติ ปุณณชัยยะ, 2547 : 29-39) ดังนี้

1) ขั้นตอนการกำหนดและเลือกโครงการ (Project identification and selection) ในขั้นตอนนี้ จะระบุถึงความต้องการของระบบใหม่หรือของการขยายต่อเติมระบบเดิม เป็นการพิจารณาถึงความต้องการของสารสนเทศทั้งองค์กร พร้อมทั้งระบุรายชื่อโครงการที่สามารถทำให้องค์กรสามารถบรรลุความต้องการได้

2) ขั้นตอนการเริ่มต้นและวางแผนโครงการ (Project initiation and planning) จะทำการสำรวจอย่างเป็นทางการเกี่ยวกับปัญหาในการทำงานของระบบหรือโอกาสในการปรับปรุงระบบหรือพัฒนาระบบปัจจุบันว่าเป็นอย่างไร เพื่อทำการกำหนดขอบเขตของระบบงาน

3) ขั้นตอนของการวิเคราะห์ (Analysis) ในขั้นตอนนี้ นักวิเคราะห์ระบบจะทำการศึกษาลักษณะงานที่องค์กรใช้ในปัจจุบันและระบบสารสนเทศที่ใช้สนับสนุนการทำงานต่างๆ เพื่อกำหนดให้ชัดเจนว่าผู้ใช้ต้องการอะไรจากระบบที่นำเสนอโดยจะต้องศึกษาอย่างละเอียดเกี่ยวกับการทำงานปัจจุบัน จากนั้นทำการศึกษาลงลึกข้อกำหนดความต้องการและจัดทำโครงสร้างความต้องการ และทำการเปรียบเทียบทางเลือกเพื่อพิจารณาเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับการออกแบบโดยคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ในด้านต้นทุน แรงงาน และระดับของเทคโนโลยีที่ผู้บริหารขององค์กรเต็มใจที่จะให้กับกระบวนการพัฒนาระบบ

4) ขั้นตอนการออกแบบ (Design) ระบบงานใหม่หรือระบบงานที่ขยายจากระบบงานเดิมในระหว่างขั้นตอนนี้ นักวิเคราะห์ในทีมงานจะทำการแปลงคำอธิบายต่างๆ ของทางเลือกที่เป็นคำตอบของการแก้ปัญหาให้เป็นข้อกำหนดคุณลักษณะทั้งเชิงตรรกะ(logical) และเชิงกายภาพ(physical) ของระบบ

5) ขั้นตอนการปรับใช้ (Implementation phase) เป็นขั้นตอนที่เปลี่ยนข้อกำหนดคุณลักษณะของระบบเป็นระบบงานที่สามารถใช้งานได้จริง ซึ่งจะมีที่ต้องดำเนินการในด้านขั้นตอนการลงรหัส ขั้นตอนการทดสอบ และขั้นตอนการติดตั้ง นอกจากนี้ยังต้องให้การสนับสนุนในเบื้องต้นกับผู้ใช้

6) ขั้นตอนการบำรุงรักษา (Maintenance) โปรแกรมเมอร์จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขโปรแกรมตามที่ผู้ใช้งานร้องขอรวมทั้งปรับปรุงระบบเพื่อให้ระบบงานสามารถทำงานได้และยังคงเป็นประโยชน์ต่อองค์กร

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรณีการ กมลรัตน์ (2551) ได้ศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง ลายผ้าพื้นเมือง จังหวัดสกลนคร เพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศผ่านเว็บแอปพลิเคชัน โดยมีวัตถุประสงค์ใน

การศึกษา 1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ผลิตลายผ้าพื้นเมืองในจังหวัดสกลนคร 2) ภูมิปัญญาท้องถิ่นลายผ้าพื้นเมือง ลายหลัก ลายประกอบ และสีหลัก สีประกอบ 3) เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการระบบฐานข้อมูลสารสนเทศลายผ้าพื้นเมืองผ่านเว็บแอปพลิเคชัน โดยเป็นการสัมภาษณ์และแบบสอบถามกับกลุ่มผู้ผลิตผ้าทอจาก 17 อำเภอในจังหวัดสกลนคร โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ผลการวิจัยพบว่า ลายหลักและลายประกอบจะมีความแตกต่างกันหลายขึ้นอยู่กับความชำนาญของผู้ผลิตและความนิยมของผู้บริโภค สีลายหลักและสีลายประกอบ มีผู้ผลิตแบ่งออกเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่ใช้สีลายหลักและสีลายประกอบที่ตัดกับสีพื้นของผืน และกลุ่มที่ใช้สีลายหลักและสีลายประกอบที่เป็น สีโทนเดียวกับสีพื้นของผ้า ในการเลือกใช้สีของผ้านั้นขึ้นอยู่กับนิยมของผู้บริโภค สีที่ใช้ย้อมผ้าส่วนใหญ่ใช้สีเคมี ในขณะที่บางกลุ่มใช้สีย้อมจากครามและเปลือกไม้ ซึ่งทำให้ลายหลักและลายประกอบเป็นสีขาว เมื่อได้ข้อมูลแล้วจึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการบรรยายเชิงพรรณนา นำไปสู่การวิเคราะห์และออกแบบระบบฐานข้อมูลสารสนเทศนำเสนอผ่านเว็บแอปพลิเคชัน

วลัยพร สุพรรณและคณะ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การรื้อฟื้นศิลปะการทอผ้าไหมสันกำแพง เพื่อสืบทอดวัฒนธรรมด้วยสื่อพื้นบ้านและเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ตำบลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการรื้อฟื้นศิลปะการทอผ้าไหมสันกำแพง เพื่อสืบทอดวัฒนธรรมด้วย สื่อพื้นบ้านและเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตำบลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาบริบทและการเก็บรวบรวมศิลปะการทอ ผ้าไหมสันกำแพงต้องอาศัยการวิจัยแบบมีส่วนร่วมของปราชญ์ผ้าฝ้ายและผ้าไหม เจ้าหน้าที่ในพื้นที่พิภพ และกลุ่มคนในชุมชนสันกำแพง โดยการใช้กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเพื่อให้เกิดความตระหนัก รู้ถึงคุณค่า ความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่น จากนั้นจัดเก็บรวบรวมข้อมูลและพัฒนาฐานข้อมูลทางด้านศิลปะการทอผ้าไหมสันกำแพงโดยใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในรูปแบบเนื้อหาดิจิทัล อาทิเช่น ภาพยนตร์สั้น เว็บไซต์ www.sankamphangsilk.org เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้เรื่องศิลปะการทอผ้าไหมสันกำแพง และจัดกิจกรรมเผยแพร่องค์ความรู้ที่เก็บรวบรวมได้ในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น แผ่นพับ ป้ายประชาสัมพันธ์ งานนิทรรศการ เป็นต้น ซึ่งผลการดำเนินการวิจัยทำให้เกิดการขับเคลื่อนทางวัฒนธรรมและเศรษฐกิจ และชุมชนตำบลสันกำแพง โดยเทศบาลตำบลสันกำแพงได้นำเอาภูมิปัญญาเรื่องการทอผ้าไหมสันกำแพง เข้าเป็นส่วนหนึ่งของแผนการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลสันกำแพง เพื่อสืบทอดอนุรักษ์และศิลปวัฒนธรรมของสันกำแพง และช่วยเสริมสร้างความ เข้มแข็งของคนในชุมชนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ต่อไป

วลัยลักษณ์ อริยัสัจจเวดิน (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นกรณีศึกษา : ผ้าจกคูบัว ตำบลคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบทชุมชนในการผลิตผ้าจก คูบัว ตำบลคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี 2) ศึกษาการผลิตและ

การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นการผลิตผ้าจก คุบัว ตำบลคุบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี 3) ศึกษาการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าจกคุบัว ตำบลคุบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยมีประชาชนชาวบ้าน นักพัฒนาชุมชน พระสงฆ์ ชาวบ้าน ครู และผู้นำท้องถิ่นเป็นกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างควบคู่กับการทำบันทึกภาคสนาม โดยผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร ร่วมกับการสังเกตภาคสนามและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนไท-ยวนราชบุรี ยังคงรักษาเอกลักษณ์ของชุมชนไว้ด้วยการนำเอาภูมิปัญญาการทอผ้าจกมาใช้ในการสร้างชุมชนของตนเอง และนำเอาความรู้จากภายนอกชุมชนมาประยุกต์ใช้กับภูมิปัญญาการทอผ้าจกด้วยการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาจัดเก็บองค์ความรู้และสร้างสื่อการเรียนการสอนการทอผ้าจก รวมทั้งได้จัดตั้งพิพิธภัณฑ์ขึ้นเพื่อรวบรวมองค์ความรู้และเป็นแหล่งในการกระจายความรู้สู่ชุมชน นอกจากนี้ยังจัดตั้งสถานที่ทอผ้าจกเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ผู้สนใจจากภายในและภายนอกชุมชนอีกด้วย

อนันต์ สุคนธรส (2556) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์และการตลาดของผ้าไหมสันกำแพงเพื่อสร้างคุณค่าทางสังคมและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ วัตถุประสงค์ในการวิจัย 1) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์และการตลาดของผ้าไหมสันกำแพงเพื่อสร้างคุณค่าทางสังคมและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ 2) เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไหมสันกำแพงให้ได้มาตรฐานเทียบเคียงกับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน มผช. โดยใช้การวิจัยแบบเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มลูกค้าเป้าหมายเห็นว่าผลิตภัณฑ์ผ้าไหมสันกำแพงมีสินค้าให้เลือกน้อยชนิด มีราคาแพง ดูแลรักษายาก รูปทรงของผลิตภัณฑ์ไม่ทันสมัย ลวดลายและสีสันทึบไม่สวยงาม มีความต้องการผลิตภัณฑ์จากผ้าไหม คือ กระเป๋า ปลอกหมอนอิง ตุ๊กตา ในราคาระหว่าง 301-400 บาทต่อชิ้น ผู้วิจัยจึงได้นำเอาลวดลายอันเป็นเอกลักษณ์ของผ้าไหมสันกำแพงมาจัดทำต้นแบบของผลิตภัณฑ์ผ้าไหมสันกำแพงจากการวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์เพื่อเทียบเคียงกับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน มผช. แล้วนำมาออกมำจำหน่ายในงานส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งจัดโดยวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ และนิทรรศการระดับชาติในงานมหกรรมงานวิจัยแห่งชาติ จัดโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย ซึ่งได้รับการตอบรับจากผู้สนใจเป็นจำนวนมาก นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นในการฟื้นฟูผ้าไหมสันกำแพงให้อยู่คู่แผ่นดินไทย ดังพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ “เราคิดว่าผ้าไหมสันกำแพงมีความงดงามอย่างยิ่ง ขอให้มีการเก็บรักษาอนุรักษ์ไว้ในแผ่นดินไทย”

เอกพงศ์ สุริยงค์ (2554) ได้ทำการศึกษา การประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านงานหัตถกรรมผ้าทอของจังหวัดเชียงใหม่ การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทและศักยภาพภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านงานหัตถกรรมผ้าทอในจังหวัดเชียงใหม่ วิเคราะห์

ความสอดคล้องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านงานหัตถกรรมผ้าทอ รวมถึงเพื่อสืบทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นระดับชุมชน ระดับประเทศสู่สากล จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการทางธุรกิจหัตถกรรมสาขางานผ้าทอ 12 กลุ่ม โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์พบว่า วัตถุประสงค์และอุปกรณ์ส่วนใหญ่มาจากแหล่งภายนอกท้องถิ่น ได้แก่ ไหมประดิษฐ์ เส้นฝ้าย และฝ้าย ส่วนวัตถุดิบที่หาจากแหล่งผลิตภายในชุมชน เช่น ฝ้าย ฝ้ายฝ้าย และ วัตถุดิบที่รับมาจากผู้ว่าจ้างจากการวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์ SWOT Analysis พบว่า มีจุดแข็งคือ ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบสวยงามและหลากหลาย สินค้าได้รับการรับรองคุณภาพจากหน่วยงานของทางรัฐ ส่วนจุดอ่อน คือ ไม่มีการวางแผนรองรับปัญหาด้านวัตถุดิบละต้องนำเข้าวัตถุดิบจากแหล่งอื่น ด้านโอกาส คือ รัฐบาลให้การส่งเสริมการใส่ผ้าไหมและ ผ้าพื้นเมือง ส่วนอุปสรรค คือ ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อให้ต้นทุนในการผลิตสูง จากการวิเคราะห์ความสอดคล้องของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมผ้าทอ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับการดำเนินธุรกิจได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นการใช้เครื่องมือที่คิดค้นจากภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตแต่ละครั้งจะใช้วัตถุดิบภายในชุมชน มีคุณภาพและนำไปใช้อย่างคุ้มค่า ในด้านการสืบทอดความรู้ มีการสืบทอดความรู้โดยการบอกกล่าวและสาธิตให้เป็นตัวอย่าง สนับสนุนให้สถานที่สำคัญๆ ของภาครัฐและเอกชนเป็นแหล่งเรียนรู้งานหัตถกรรม มีการจัดวิชาเกี่ยวกับหัตถกรรมเป็นหลักสูตรท้องถิ่นในทุกระดับชั้น จัดนิทรรศการ และประชาสัมพันธ์องค์ความรู้เกี่ยวกับหัตถกรรมการทอผ้า